

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการขัดเกลาทางสังคม
2. แนวคิดการควบคุมทางสังคม
3. แนวคิดเรื่องพฤติกรรมเบี่ยงเบน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการขัดเกลาทางสังคม

การขัดเกลาทางสังคม มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายอย่างด้วยกัน เช่น เรียกว่า สังคมปะกิดบ้าง การกล่อมเกลาทางสังคมบ้าง การเรียนรู้ทางสังคมบ้าง และสังคมกรรมบ้าง ซึ่งความหมายแนวความคิดเหมือนจะแตกต่างกันออกไป แต่คำนี้มีความเข้าใจร่วมกันคือ การอบรมสั่งสอนควบคู่ไปกับการเลี้ยงดูบุคคลในสังคม การวิจัยในครั้งนี้ผู้ศึกษาขอใช้คำว่า การขัดเกลาทางสังคม ซึ่งมีความหมายกว้างขวางครอบคลุมถึงการถ่ายทอดความรู้หรือคุณค่าที่สังคมหรือสมาชิกบางคนในสังคมถ่ายทอดให้แก่สมาชิกรุ่นใหม่ การขัดเกลาทางสังคมคือ กระบวนการที่สังคมหรือกลุ่มสั่งสอน โดยตรงหรือโดยอ้อมให้ผู้ที่จะเป็นสมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ และรับเอาระเบียบวิธี กฎเกณฑ์ ความประพฤติ และค่านิยมต่าง ๆ ที่กลุ่มหรือสังคมได้กำหนดไว้เป็นระเบียบของความประพฤติและความสัมพันธ์ของสมาชิกของกลุ่มหรือสังคมนั้น

ภายในสังคมมีความสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมบุคคลเปลี่ยนแปลงไปให้สอดคล้องกับความคาดหวังของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งการอบรมสั่งสอนให้ระเบียบของสังคมเป็นสิ่งทีบุคคลในสังคมได้ประสบตั้งแต่เล็กจนโตเป็นผู้ใหญ่ การอบรมสั่งสอนในการดำเนินวิถีชีวิตให้มีคุณลักษณะและความสามารถ อุดมคติ คุณค่า เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ อยู่ในสังคมอย่างมี

ระเบียบแบบแผนโดยมีสถาบันต่าง ๆ ทำหน้าที่ให้การอบรมสั่งสอนผู้กลุ่มชนรุ่นหลังให้เกิดการเรียนรู้แล้วนำไปปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์

การจัดেলাทางสังคมจะออกมาทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มนุษย์ในสังคมได้เรียนรู้คุณค่า กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนที่อยู่ในกลุ่มกำหนดหรือวางไว้ เพื่อเป็นแบบแผนของการปฏิบัติต่อกัน และให้บุคคลพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ซึ่งการจัดেলাจะออกมาในรูป

1. การจัดেলাโดยตรง เป็นการจัดেলাที่บุคคลปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของกลุ่มสังคมนั้น ๆ กำหนดไว้ การจัดেলাโดยตรงจะพบในสถาบันครอบครัว โรงเรียน และวัด เช่น พ่อแม่สอนลูก ครูสอนนักเรียน ฯลฯ

2. การจัดেলাโดยอ้อม เป็นการจัดেলাที่ไม่ได้บอกกันโดยตรง เป็นการจัดেলাโดยอาศัยการสังเกตเลียนแบบ เช่น ลูกเลียนแบบการแสดงออกของพ่อแม่ และเพื่อน เรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ จากกลุ่มเพื่อน

การจัดেলাทางสังคม เป็นกระบวนการศึกษาเพื่อให้สังคมดำรงอยู่และช่วยให้บุคคลในสังคมมีวิถีชีวิตที่ดีในสังคม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีกลุ่มตัวแทนให้การจัดেলাทางสังคม เพื่อกลุ่มกลาสมาชิก ซึ่งตัวแทนการจัดเอลามีอยู่ 6 กลุ่ม คือ

1. ครอบครัว เป็นสถาบันพื้นฐานที่ให้การอบรม บ่มนิสัย และพัฒนาพฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างดี ซึ่งการอบรมของครอบครัวนี้ทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ทางตรงก็บอกกันตรง ๆ ว่าต้องทำตัวอย่างไร เพื่อจะได้วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสม อะไรดีไม่ดี หรือควรไม่ควร ส่วนการอบรมทางอ้อมเป็นการอบรมแบบไม่ได้ทำเป็นทางการอาจจะเป็นการเลียนแบบหรือรับไปโดยไม่รู้ตัว

2. กลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กวัยนี้มีแนวโน้มการอยู่ร่วมกับเพื่อน และต้องการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนที่ตนเองเข้าร่วมกลุ่ม เช่น มีพฤติกรรมหรือเครื่องแต่งกายที่บ่งบอกว่าเป็นพวกเดียวกัน เพื่อนไว้ผมยาวก็อยากไว้ยาวตาม

3. โรงเรียน เปรียบเสมือนเป็นบ้านที่สองของเด็กที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในด้านวิชาการ และมีอิทธิพลอย่างมากในการพัฒนาบุคลิกภาพที่รองมาจากครอบครัว แต่เด็กสมัยใหม่จะใช้เวลายาวนานในโรงเรียน เพื่อความก้าวหน้าของชีวิต โรงเรียนมีโอกาสหล่อหลอมทัศนคติ

นิสัยใจคอของเด็กได้ไม่ยาก เนื่องจากเด็กต้องศึกษาเล่าเรียนหลายปีในแต่ละระดับ ทำให้เด็กได้รับคุณค่า และความรู้บางอย่างทั้งแบบรู้ตัวและไม่รู้ตัว

4. กลุ่มอาชีพ ในสังคมที่กลุ่มอาชีพที่แตกต่างกัน แต่ละกลุ่มก็มีคุณลักษณะที่เฉพาะแตกต่างกันไป การเรียนรู้หรือการกล่อมเกลาจึงอาจจะยากกว่าเด็ก เพราะส่วนมากเป็นวัยที่ค่อนข้างจะเป็นผู้ใหญ่แล้ว แต่ละคนมีความนึกคิดเป็นแบบฉบับของตนเองอยู่ในใจแล้ว

5. ตัวแทนศาสนา เป็นตัวแทนที่กล่อมเกลาหรือแนะแนวทางให้คนมีเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เพื่อเป็นเป้าหมายในการกระทำ ตัวแทนทางศาสนา ได้แก่ วัด พระสงฆ์ นักบวช ผู้สอนศาสนาหรือผู้เผยแพร่วรรณธรรมจะช่วยให้บุคคลได้เป็นไปตามครรลองที่มุ่งหมายไว้

6. สื่อมวลชน มีหลายประเภท เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ เป็นต้น ซึ่งมีส่วนในการกล่อมเกลาทางสังคมแก่มนุษย์ในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ความคิด ความเชื่อ แบบของความประพฤติ อิทธิพลของสื่อมวลชนนี้จะมีมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดู ให้รู้จักเหตุและผลต่อสิ่งที่ตนได้รับแตกต่างกันไป ข่าวสารที่ได้รับจึงมีทั้งการยอมรับหรือไม่ยอมรับหรือการวางเฉย ไม่ว่าจะปฏิบัติกริยาแบบใดก็ตามอย่างน้อยก็เป็นกระบวนการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของคนบางกลุ่ม และต้องการเรียนรู้ของบุคคลอีกส่วนหนึ่ง (สุพิตรา สุภาพ, 2541, หน้า 47-62)

ชูเกียรติ ลิสุวรรณ (2535, หน้า 53-54) กล่าวว่า สถาบันเพื่อการเรียนรู้ในห้องถิ่นที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง ได้แก่ วัด ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้โดยวิธีการถ่ายทอดความรู้ในวัดที่เด่นชัดที่สุดคือการบวช แม้ว่าสาเหตุของการบวชเป็นพระภิกษุ สามเณร อาจมีได้หลายอย่างนอกเหนือจากเหตุผลความต้องการศึกษาเล่าเรียนทางศาสนาเท่านั้น แต่เหตุผลของความต้องการศึกษาเล่าเรียน ก็เป็นเหตุผลสำคัญ เด็กชายส่วนหนึ่งบวชเนื่องจากสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการเรียนต่อ แต่สมัยนั้น ไม่มีสถานศึกษาในบริเวณใกล้เคียงให้ได้เข้าเรียน บางคนฐานะทางบ้านยากจน บางคนมีแรงจูงใจและศรัทธาในการเรียนรู้เรื่องราวศาสนา หรือบางคนต้องการทดแทนพระคุณบิดามารดา เด็กหนุ่มบางคนบวชเพื่อหลบหนีการเกณฑ์ทหาร นอกจากนั้นแล้วปัจจัยทางด้านกรรมนาคมที่ไม่สะดวก ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเลือกที่จะส่งลูกหลานมาเรียนรู้โดยการบวชหรือเป็นศิษย์วัดแทนการส่งไปเรียนในโรงเรียนหรือในหมู่บ้านอื่น

สรุปได้ว่า การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มนุษย์ในสังคมหนึ่ง ๆ ได้เรียนรู้คุณค่า กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนของกลุ่มหนึ่ง ๆ กำหนดหรือวางไว้เพื่อเป็นแบบแผนของการปฏิบัติต่อกัน และให้บุคคลได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ตัวแทนของการขัดเกลา ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ ตัวแทนศาสนา และสื่อมวลชน เป็นแหล่งสำคัญที่ให้ความคิดกับบุคคลและสร้างพื้นฐานที่จะทำให้ บุคคลเลือกที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อสิ่งต่าง ๆ ในช่วงชีวิตระยะต่อมา รวมทั้งขัดเกลาให้บุคคลมีบุคลิกภาพต่าง ๆ ตามที่สังคมต้องการ (สุพัตรา สุภาพ, อ้างแล้ว, หน้า 62)

2. แนวคิดการควบคุมทางสังคม

สังคมเป็นองค์กรที่สำคัญ สังคมเป็นองค์กรที่ประกอบขึ้นเป็นรัฐ เป็นชาติ สังคมก็เหมือนมนุษยชาติ หากไม่มีกฎไม่มีเกณฑ์ สำหรับควบคุมก็จะแตกสลาย สังคมก็ไม่สามารถจะยืนหยัดอยู่ในโลกได้ ฉะนั้น สังคมจึงต้องมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ หรือมีมาตรการสำหรับควบคุม การควบคุมสังคมมีรูปแบบหลายรูปแบบ การควบคุมสังคมมีทั้งแบบตรงและแบบอ้อม มีทั้งการควบคุมในแบบและการควบคุมนอกแบบ (ประยงค์ สุวรรณบุบผา, 2537, หน้า 275)

การควบคุมเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนในการสั่งสอน อบรม ชักจูง หรือบังคับให้บุคคลปฏิบัติตามประเพณี และคุณค่าของชีวิตของกลุ่มคนหรือสังคม ซึ่งทุกสังคมจำเป็นต้องมีการควบคุมทางสังคมเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยจะเกิดขึ้นได้ก็โดยที่สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามข้อบังคับของสังคม ซึ่งหากทุกคนปฏิบัติหน้าที่หรือบทบาทของตนตามสถานภาพแล้ว ความเป็นระเบียบในสังคมย่อมจะเกิดขึ้นและในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การควบคุมทางสังคมนั้น เป็นกระบวนการทั้งปวงที่ทำให้กลุ่มชน หรือสังคมยอมรับและปฏิบัติตาม ตามความคาดหวังในสถานภาพของสมาชิกในสังคม ซึ่งพัทญา สายหู (2540, หน้า 134-135) อธิบายว่า ระเบียบของสังคมเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมานานอกเหนือสภาพธรรมชาติและมักจะฝืนกับความพอใจในธรรมชาติของตัวบุคคลตามปกติ เพราะระเบียบของสังคมนั้นหวังผลให้เกิดแก่ส่วนรวมที่ต้องอยู่ร่วมกัน ก่อนที่จะตามใจความต้องการประโยชน์ส่วนตัวของบุคคล ฯลฯ การอบรมระเบียบสังคมนั้นมักจะเป็นการฝืนธรรมชาติความต้องการของบุคคลเช่นนี้

โอกาสที่บุคคลจะพยายามหลีกเลี่ยงกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ ของระเบียบนั้นก็มีได้เสมอ และสังคมก็ต้องหาวิธีการมาคอยควบคุมบังคับให้บุคคลรักษาระเบียบให้ได้

ลักษณะของการควบคุมทางสังคม แบ่งออกเป็น 2 ประการ

1. การควบคุมแบบเป็นทางการ (Formal Control)

1.1 กฎหมาย (Laws)

กฎหมายมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสังคมที่มีความซับซ้อน เพิ่งมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ย่อมเป็นการยากที่จะจัดการกับปัญหาหากยังใช้กฎจารีตอยู่ กฎหมายสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงให้กับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้เร็วกว่า และสามารถบังคับใช้กับทุกคนในสังคมโดยไม่มีข้อยกเว้น มีลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน สามารถควบคุมพฤติกรรมของคนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขได้

1.2 ข้อห้าม (Taboos)

การควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม ที่ไม่เป็นทางการเป็นสิ่งที่คนในสังคมยึดถือ “ไม่ปฏิบัติ” อย่างเด็ดขาด โดยมีระบบคุณค่าทางศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี ฯลฯ ทำหน้าที่เป็นข้อห้ามในสังคม

2. การควบคุมแบบไม่เป็นทางการ (Informal Control)

2.1 วิถีชาวบ้าน

วิถีชาวบ้าน คือ บรรทัดฐานทางสังคมที่มีการยึดถือเป็นนิสัยประจำ ไม่มีการบังคับให้ปฏิบัติตาม ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจและความยินยอมในการปฏิบัติ แม้วิถีชาวบ้านจะเป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่มีความสำคัญน้อย แต่มีประโยชน์มากสำหรับการอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก

2.2 วินัยจรรยา (Mores) หรือกฎศีลธรรม, จารีต

โดยทั่วไป เมื่อมีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม มักจะได้รับการถูกนิทา วินัยจรรยาจึงเป็นกฎที่สำคัญต่อสวัสดิภาพของสังคม สังคมมีการบังคับให้ปฏิบัติและจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นหากฝ่าฝืน วินัยจรรยาเป็นเรื่องของความผิดถูก ห้ามมิให้กระทำบางอย่างที่คนในสังคมไม่เห็นด้วย ซึ่งกฎวินัยจรรยาในแต่ละแห่งย่อมมีความแตกต่างกัน เพราะมีคุณค่าที่ยึดถือแตกต่างกัน จึงเป็นเรื่องของแต่ละสังคม นิยมปฏิบัติตามความเหมาะสมกับสภาพสังคมนั้น

2.3 สิทธานุมัติ (Sanction)

สิทธานุมัติ เป็นส่วนหนึ่งของบรรทัดฐานของสังคม ที่เป็นการจูงใจให้คนปฏิบัติตามบรรทัดฐานนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบอย่างแท้จริง ซึ่งแต่ละสังคมจะมีวิธีการต่าง ๆ ในการจูงใจสมาชิกให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ คือ มีทั้งการให้รางวัลเมื่อทำดี และการลงโทษเมื่อฝ่าฝืนไม่ทำตาม การลงโทษจะมีตั้งแต่การดูถูกดูแคลนไปจนถึงขั้นประหารชีวิต

ผู้ทำผิดวิธีชาวบ้านรัฐจะไม่เข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นหน้าที่ของปัจเจกชนเป็นการลงโทษอย่างไม่เป็นทางการ ผู้ทำผิดจะถูกตราหน้าว่าเป็นคนเลว โทษไม่รุนแรง ถ้าทำดีก็จะได้รับผลตอบแทน เช่น ได้รับคำชมเชย การต้อนรับ หรือการยกยอบทศมาศ

ผู้ทำผิดจารีต ถือว่าทำผิดศีลธรรมอันเป็นเรื่องใหญ่ โทษจะรุนแรง อดีตจะถูกลงโทษโดยคนจำนวนมาก เช่น ถูกประชาทัณฑ์ ไล่ออกจากชุมชน สำหรับสังคมที่มีกฎหมายใช้ อาจได้รับการดูหมิ่น เหยียดหยามและผู้ที่ทำผิดกฎหมาย ก็จะได้รับผลตามที่กฎหมายระบุไว้ โทษรุนแรงตามกำหนด

2.4 บรรทัดฐานประเภทอื่น ๆ ได้แก่ สมัยนิยม ความนิยมชั่วคราว ความคลั่งไคล้ พิธีการ พิธีกรรม งานพิธีและมารยาทสังคม

สมัยนิยม ความนิยมชั่วคราว และความคลั่งไคล้ เป็นพฤติกรรมที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว สมัยนิยมมักเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เกี่ยวกับรูปแบบของเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ทรงผม ขนาดและรูปร่างของรถยนต์และสิ่งอื่น ๆ รูปแบบหนึ่งจะหมดความนิยมเสื่อมไป แต่มานิยมอีก รูปแบบหนึ่งเป็นวงจรไปเรื่อย ๆ แต่ความนิยมชั่วคราว ไม่ใช่กระบวนการต่อเนื่องมีลักษณะมาเร็วไปเร็ว เช่น รูปแบบการแต่งกายบางอย่าง ภาษาแสดง กิริยา มารยาท เป็นต้น ส่วนความคลั่งไคล้ จะมีความรู้สึกมาเกี่ยวข้องมากกว่าสมัยนิยมและความนิยมชั่วคราว มักเป็นเรื่องไร้สาระ มักกระจายไปทั่วสังคมหรือส่วนหนึ่งของสังคม เมื่อปัจเจกชนอยู่ในอารมณ์ของความคลั่งไคล้เขาจะใช้เวลามากมายต่อพฤติกรรมบางอย่างเช่น การคลั่งไคล้ดารารายยนต์ นักร้อง เป็นต้น

บรรทัดฐานประเภทที่เรียกว่า งานพิธี พิธีการ และพิธีกรรม มีลักษณะที่คล้ายกันคือทำให้คนรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกันและสนับสนุนความกลมเกลียวสามัคคีในกลุ่มงานพิธีมักเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมของชีวิต เช่น การเกิด การแต่งงาน การตาย รวมทั้งพิธีที่เกี่ยวข้อง เช่น

การเข้ารับตำแหน่งที่สำคัญ การครบรอบอายุ เป็นต้น ส่วนคำว่า พิธีการ และพิธีกรรม มีลักษณะเหมือนงานพิธีแต่พิธีกรรมมักเป็นความลับไม่เปิดเผยต่อชุมชนหรือสาธารณะทั้งหมด เช่น พิธีรับน้องใหม่ ส่วนพิธีการนั้นมีลักษณะที่ซ้ำ ๆ กันเพราะทำพิธีบ่อย เช่น พิธีทางศาสนา หรือวันศักดิ์สิทธิ์ เช่น วันพระ วันออกพรรษา วันเข้าพรรษา เป็นต้น

บรรทัดฐานประเภทมารยาททางสังคม คือการทำตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ เช่น การส่ง ส.ค.ส. ให้กัน เป็นต้น

งานพิธี พิธีการ และพิธีกรรมซึ่งคล้ายกันทำให้มีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน และสนับสนุนความกลมเกลียวสามัคคีในกลุ่มและมารยาทสังคม เป็นเรื่องของการทำตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ เช่น การทักทายเมื่อมีผู้มาทักทาย เราควรจะทักทายตอบ เป็นต้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน

คำว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้น หมายถึง การแสดงออกของบุคคลหรือการประพฤติปฏิบัติที่ผิดไปจากกฎหมาย ระเบียบของสังคมที่กำหนดไว้ (มงคล หวังสุขใจ และชมพู โกติรัมย์, 2542, หน้า 142-143) กล่าวว่า พฤติกรรมต่าง ๆ กว่าจะจะเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่อสังคมต้องอาศัยปฏิกิริยาของสังคมกำหนด คือ ถ้าพฤติกรรมใด ๆ สังคมไม่ยอมรับ เพราะเห็นขัดต่อความรู้ โดยนำวัฒนธรรมไปกำหนดพฤติกรรมนั้น ๆ กลายเป็นเบี่ยงเบน แต่ในขณะเดียวกันพฤติกรรมและค่านิยมบางอย่างเคยเป็นสิ่งรังเกียจต่อสังคมในเวลาหนึ่ง แต่พอเวลาผ่านไปกลับกลายเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับ ดังนั้นพฤติกรรมเบี่ยงเบนอาศัยหลายอย่างประกอบ คือ

1. ขัดต่อบรรทัดฐานอันดีงามของสังคมหรือไม่ เช่น หลีกเลียงกฎหมายบ้านเมือง การล่วงละเมิด ต่อศีลธรรมอันดีงามของสังคมหรือแม้แต่การขัดต่อมารยาทที่ถือว่าดีงามแบบไทย ๆ เช่น ไปลามาไหว้ เป็นต้น

2. ขัดต่อความรู้สึกของสังคมหรือไม่ พฤติกรรมเบี่ยงเบนเกี่ยวกับความรู้สึกของสังคมเป็นอย่างมาก เมื่อผู้กระทำไปขัดกับบรรทัดฐานทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดีต่อผู้พบเห็น

3. เหมาะสมต่อเวลา และสถานที่หรือไม่ บางอย่างอาจจะไม่เหมาะสมกับเวลาและสถานที่นั้น เช่น การไปวัด และไปจ่ายตลาด เห็นว่าสองสถานที่นี้ ความเหมาะสมและควรหรือไม่ควรก็ต่างกันทั้งการพูดคุย การแต่งกาย เป็นต้น

พฤติกรรมเบี่ยงเบน เป็นแบบแผนมากำหนดว่าผิดหรือไม่ผิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคม เมื่อบรรทัดฐานของสังคมต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน ผิดหรือถูกของแต่ละสังคมจึงไม่เหมือนกัน

พฤติกรรมเบี่ยงเบน คือ “พฤติกรรมหรือความประพฤติที่ขัดแย้งกับบรรทัดฐานของกลุ่มหรือของสังคมเป็นส่วนรวมและการฝ่าฝืนบรรทัดฐานดังกล่าวมีเกินกว่าข้อจำกัด ซึ่งจะต้องได้รับการลงโทษ”

ดังนั้น จากคำนิยามที่ได้กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมใด ๆ ก็ตามที่มีวิธีการผิดไปจากบรรทัดฐาน ประเพณี วัฒนธรรม ถือว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน พฤติกรรมใด ๆ ก็ตามที่มีผู้กระทำถูกสังคมตราบาป และผู้กระทำรู้สึกว่าเป็นส่วนเกินของสังคม ถือว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในสังคมไทยปัจจุบันได้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหลากหลาย บางอย่างทำทาบระบบควบคุมของกลไกของสังคม เป็นอย่างมาก ซึ่งจะขอยกตัวอย่างบางตัวอย่างมากกล่าว ที่คิดว่าเป็นอุทาหรณ์ศึกษาแก่นักศึกษา เช่น การนิยมอยู่ร่วมกันของหนุ่มสาว เป็นความนิยมในหมู่นักศึกษาบางกลุ่ม ในที่สุดก็หาทางออกด้วยการทำแท้ง หรือแม้แต่การแสดงความเป็นเพื่อนของชายหญิงในสถานศึกษาจนเกินงาม และแฟชั่นการแต่งงานของนักศึกษา ถ้าเป็นชายก็นิยมนุ่งกางเกงยีน และการนุ่งกระโปรงสั้นของนักศึกษาหญิงเหล่านี้เป็นต้น นับว่าสร้างความเสื่อมเสียต่อสถาบันการศึกษา และทำทาบระบบควบคุมของสถาบันการศึกษา ถ้าปล่อยให้เป็นเช่นนี้ พฤติกรรมเบี่ยงเบนเช่นนี้ก็จะกลายเป็นความชอบธรรม

สุพัตรา สุภาพ (2541, หน้า 130) กล่าวว่า ในชีวิตประจำวันของมนุษย์นั้น จะต้องเผชิญกับสภาพการณ์ใหม่ ๆ คำนิยมต่าง ๆ เช่น ความก้าวหน้า เสรีภาพ วัตถุนิยม การแข่งขัน ฯลฯ มนุษย์จึงต้องพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่แต่ละคนจะปรับตัวหรือแก้ไขปัญหาของตนเอง บางคนปรับตัวเองไม่ได้ก็อาจออกไปในทางฝ่าฝืนระเบียบและศีลธรรมอันดีงาม เช่น ทูจจริตเพื่อให้ตนเองร่ำรวยมีหน้ามีตา ซึ่งเป็นปัญหาแก่สังคมโดยส่วนรวม อย่างไรก็ตามสังคมก็มีระเบียบแบบแผนหรือบรรทัดฐานช่วยยึดเหนี่ยวให้สังคมอยู่ร่วมกันได้ ดังนั้น ในการศึกษาพฤติกรรมของพระสงฆ์ที่ประพฤติละเมิดพระวินัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดของ โรเบิร์ต เค. มอร์ตัน (Robert K. Merton) ได้อธิบายแนวคิดของเขาเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนว่าเป็นเพราะในปัจจุบันสังคมได้ย้ายในตัวแปร อยู่ 2 ทางที่ ก่อให้เกิดการขัดกันในตัวบุคคล คือ

1. ในสังคมปัจจุบันมีการย้ำความสำเร็จทางวัตถุเป็นจุดหมายปลายทาง สมาชิกสังคมต่างต่อสู้ดิ้นรนทุกวิถีโดยลืมนำถึงความดีงามของสังคม เพื่อได้มาซึ่งวัตถุอันพึงสนองความต้องการตามค่านิยมของสังคม ปัจจัยข้อนี้ทำให้บุคคลเบี่ยงเบนจากความชอบธรรมทางศาสนาไปเป็นผลผลิตทางเทคโนโลยีแทน

2. วิธีการต่าง ๆ ที่จะนำบุคคลไปสู่ความสำเร็จที่สังคมวางไว้ให้บุคคลยอมรับ และปฏิบัติ บุคคลจะเลือกปฏิบัติตามมาตรการที่สังคมวางไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อบรรลุตามเป้าหมายของตนและเป้าหมายของสังคม

บางครั้งทำให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่างทั้งสองอย่าง จึงทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือฝืนสังคมเพื่อความอยู่รอด หรือเลือกปฏิบัติตามมาตรการของสังคมการขัดกันมีดังนี้

1. การขัดกันทางบรรทัดฐาน ในบางสถานการณ์ปรากฏว่าบุคคลจะเกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม เพราะขัดแย้งระหว่างความต้องการทางสังคมความต้องการทางชีวภาพ

2. การขัดกันของสถานภาพ เกิดจากการที่บุคคลมีสถานภาพมากกว่าหนึ่งสถานภาพในเวลาเดียวกัน และไม่สามารถเลือกปฏิบัติตามสถานภาพและบทบาทที่มีอยู่มากกว่าหนึ่งนั้นได้ บุคคลจึงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากเดิม

จากทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่าพฤติกรรมการประพฤติกว้างละเมิดพระวินัยของสงฆ์ในปัจจุบัน ในสังคมไทยกำลังเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ได้ทำให้สถาบันที่ทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมทางสังคมสงฆ์ด้วยบทบาทลงอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เพราะสมาชิกสังคมได้มีเป้าหมายทางเศรษฐกิจมาก เมื่อสภาพเศรษฐกิจถดถอยอย่างปัจจุบันแต่ อัตราการแข่งขันทางเศรษฐกิจ หรือความต้องการทางวัตถุยังคงเดิมหรืออาจจะทวีความรุนแรงมากขึ้น เพราะมีแรงกระตุ้นจากสื่อต่าง ๆ ส่งผลให้สมาชิกเบี่ยงเบนไปแสวงหาเป้าหมายทางวัตถุนิยม

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิตติ เวชโอสถ (2540, หน้า 123) ได้ทำการศึกษาเรื่องการให้การศึกษแก่ชุมชนชนบทของวัดพุทธศาสนาในกระแสการเปลี่ยนแปลง พบว่า ในปัจจุบันนับว่าวัดมีส่วนช่วยชุมชน โดยเฉพาะครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี ให้สามารถส่งบุตรหลานของตนไปบวชเณรและรับการศึกษา ซึ่งรวมถึงครอบครัวที่ต้องการให้ลูกเป็นคนดี ก็จะส่งไปบวชเณรเพื่อรับการศึกษาซึ่งวัดยังเป็นที่พักพิงที่สำคัญ ในแง่ของการเป็นทางเลือกทางการศึกษแก่ชุมชน บทบาทนี้ความจริงแล้วก็เป็นบทบาทดั้งเดิม แต่เปลี่ยนรูปแบบไป แต่เนื้อหาสาระในแง่การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นคนดีของสังคมยังคงเดิม

คณิงนิตย์ จันทบุตร (2532, หน้า 218-223) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ สถานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาพบว่า ธรรมเนียมของสงฆ์ในพระไตรปิฎกค่อนข้างจุกจิกและเน้นไปในเรื่องพรหมจรรย์ของพระสงฆ์จนไม่เอื้อให้พระสงฆ์ช่วยเหลือสังคมเท่าที่ควร การปกครองคณะสงฆ์ยึดจารีตเดิมที่โบราณ ถ้าสมัยและขาดสมรรถภาพที่จะควบคุมองค์กรใหญ่ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนมากมาย เกิดความขัดแย้งทางความคิดระหว่างพระผู้ใหญ่และพระผู้น้อย การศึกษาพระสงฆ์กลายเป็นปัญหาถกเถียงระหว่างสงฆ์และฆราวาส ฆราวาสมองว่าเป็นการเอาไรต์เอาเปรียบประชาชน ขณะที่พระสงฆ์มองว่าเป็นข้อบกพร่องของรัฐบาลที่ไม่อาจให้บริการด้านการศึกษาได้ทั่วถึง การศึกษาของพระสงฆ์จึงมีลักษณะตรงกับทฤษฎี พระสงฆ์ขาดจุดยืนของตัวเองไม่มั่นใจต่อการศึกษามีอยู่ มีการศึกษาที่อนุโลมไปตามทางโลก ฯลฯ การแก้ไขความประพฤติที่บกพร่องของภิกษุสงฆ์ จุดสำคัญอยู่การกวดขันแต่งตั้งพระอุปัชฌาย์ วางมาตรการควบคุมการเลือกรับบุคคลเข้าบวช การให้พระบรรพชาและอุปสมบท การอบรมสั่งสอนพระที่บวชใหม่ให้เคร่งครัดในพระธรรมวินัย ให้การบวชเป็นการบวชที่มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้ที่บวชใหม่ได้เข้าใจทราบซึ่งในหลักพระพุทธศาสนา ฯลฯ คณะสงฆ์มีส่วนสำคัญในการอบรมสั่งสอน ดูแลความประพฤติของสงฆ์ให้เป็นไปตามพระวินัยบัญญัติ ให้เกิดจิตสำนึกและสำรวมระวัง

นันทวดี สังข์แดง (2542, หน้า 44-45) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ กระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพ พบว่า ในช่วงสมัยนี้วัดจึงเป็นองค์กรสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ พระสงฆ์เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการทำไร่ ขณะเดียวกันประเพณีการบวชเรียนในวัดจัดเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้ของผู้คนในชุมชน สำหรับเด็กชายที่มีสติปัญญาดีและต้องการ

ศึกษาเล่าเรียนหากแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ การบวชเรียนจึงเป็นหนทางตอบสนองพระคุณพ่อแม่ หรืออาจเป็นเงื่อนไขอื่น ๆ ทำให้การบวชเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้ถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตร่วมของชุมชน วัดกลายเป็นแหล่งการศึกษา พระภิกษุที่มากพรญาและภูมิธรรมทำหน้าที่สั่งสอน ขณะเดียวกันลักษณะของวัดในชุมชนในอดีตนั้น มีความผูกพันกับชุมชนอย่างแน่นแฟ้น พระภิกษุในวัดแต่ละรูปล้วนมีความรู้ความสามารถในการผลิตร่วม ฉะนั้นเมื่อการบวชเรียนเข้าไปยังวัด กุศลคุณเหล่านี้จึงจำเป็นต้องเรียนรู้การผลิตร่วม โดยการศึกษามากจากการปฏิบัติภายในวัดภายใต้การควบคุมสั่งสอนของพระภิกษุที่มีความชำนาญ

วาสนา วงศ์ยิมย่อง (2539, หน้า 82) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของพระในชุมชน จากการศึกษาพบว่า ภาพพจน์ของพระในสายตาของชาวบ้าน ซึ่งมีลักษณะแปลกแยกกระห่างความคาดหวังแห่งบทบาทกับความศรัทธา กล่าวคือ ในกลุ่มของประชาชนที่เข้าวัดเป็นประจำหรือที่เรียกว่า “ศรัทธาวัด” ส่วนมากจะมีความรู้ในพระธรรมวินัย คือคำสอนของพระพุทธศาสนาทั้งหลักธรรมและหลักปฏิบัติพอสมควร แต่เมื่อมีปรากฏการณ์ว่าพระกระทำผิดพระวินัยบางข้อ ชาวบ้านทั้งที่รู้จักกลับไม่สนใจจะถือเป็นผิดแต่อย่างใดด้วยความคิดที่ว่า “นิด ๆ หน่อย ๆ ไม่เป็นไร” “พระก็คือคน” หรือ “เดี๋ยวก็ไม่มีพระอยู่วัดกันพอดี” เป็นลักษณะที่มองพระเหมือนผู้ประกอบอาชีพหนึ่งในสังคม คืออาชีพประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ส่วนเวลาราบไหว้พระนั้น ดูเหมือนว่าพวกเขากราบไหว้ผ้าเหลือง หรือสัญลักษณ์ทางศาสนาที่เป็นสิ่งแทนคำสอนของพระพุทธเจ้าเท่านั้น เจตคติของประชาชนที่มองพระเช่นนี้ก็มีผลกระทบต่อพระ ในกรณีที่พระเห็นว่าศรัทธาประชาชนไม่ดำเนิน พระเองก็อาจเผลอปฏิบัติตนผิดพระวินัย ซึ่งนานวันเข้าก็อาจกลายเป็นธรรมเนียมการปฏิบัติของพระไปโดยปริยาย ซึ่งการปฏิบัตินั้นอาจไม่ตรงกับข้อกำหนดทางศาสนาและเนื่องจากคำสอนของพุทธศาสนานั้น มีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติหากผู้ที่สามารถท่องจำและแตกฉานทางทฤษฎีแต่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ก็ถือว่าไม่ประสบผลสำเร็จตามคำสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปฏิบัติของพระนั้น ไม่น่าจะเป็นเพียงผู้ถ่ายทอดหลักธรรม แต่สมควรจะเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวันด้วย

ทวี บุญมี (2535, หน้า 121) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บทบาทหน้าที่หลักของพระสงฆ์ในพุทธศาสนา คือการ “สืบทอดพระศาสนา” โดยการประพฤติปฏิบัติตามพระวินัย การอบรม

สั่งสอนศีลธรรมและเป็นที่ยิ่งทางใจของประชาชน การที่พระสงฆ์จะดำเนินการตามบทบาทนี้ได้ก็จะต้องมีความรู้ในพระธรรมวินัยเป็นเบื้องต้น

เกสร ปาระมีเจ้า (2539, หน้า 115) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันครอบครัวในการถ่ายทอดความรู้อันเนื่องมาจากอิทธิพลของนิคมอุตสาหกรรม ผลการวิจัยพบว่าจากการศึกษาหมู่บ้านมะเขือแจ้ พบว่า เดิมเป็นชุมชนที่สถาบันครอบครัวมีลักษณะโครงสร้างเป็นครอบครัวขยาย มีการเคารพนับถือกันในระบบเครือญาติสูงมาก มีอาชีพทำการเกษตรกรรมเป็นหลัก และมีอาชีพทำหัตถกรรมจากไม้เป็นอาชีพเสริม มีระบบการผลิตแบบครบวงจร ทำเพื่อกินเพื่อใช้ ถ้ามีเหลือจึงขาย มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีระบบความเชื่อในเรื่องผีปู่ย่า เทวดารักษ์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม การจัดการทรัพยากร ตลอดจนพฤติกรรมสุขภาพล้วนเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาและไสยศาสตร์ และมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ดังนั้น สถาบันครอบครัวจะเป็นสถาบันหลักในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกหลาน และมีสถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่ช่วยเสริมในการถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาช่างการอ่านออกเขียนได้

พระเยื้อง ปั่นแห่งเพชร (2540, หน้า 168) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริโภคปัจจัย 4 ของพระภิกษุสงฆ์ : ข้อพิจารณาทางจริยธรรม พบว่าวัดในสังคมปัจจุบัน ได้นำเอาเทคโนโลยีมาใช้เพื่อความสะดวกตามยุคสมัย จะเห็นได้ว่าในวัดตามเมืองหลวง พระภิกษุสงฆ์บางรูป มีรถยนต์โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์ธรรมดา วิทยุ โทรทัศน์ วีดีโอ เครื่องปรับอากาศ เป็นของตัวเอง นับว่าเป็นการไม่ควร เพราะเหตุว่าจะเป็นการเสี่ยงต่อการใช้อำนาจแห่งกิเลสเข้าครอบงำได้โดยง่าย ทั้งนี้มิได้หมายความว่า เทคโนโลยีเหล่านี้จะเป็นโทษร้ายต่อชีวิตนักบวชเสมอไป ถ้าหากการใช้สิ่งของเหล่านั้นด้วยความมีสติ และพิจารณาถึงคุณประโยชน์ที่แท้จริงในสิ่งเหล่านั้นอีกประการหนึ่งหากการมีเป็นของส่วนรวมเพื่อประโยชน์ในการรับรู้ข่าวสาร การศึกษาก็เป็นการควร แต่ก็ยังยืนยันว่าเป็นการเสี่ยงอย่างยิ่งต่อการเกิดกิเลส หากมีไว้เป็นของส่วนตัว

พระจรินทร์ ยังสังข์ (2541, หน้า 93) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม พบว่า บทบาทด้านการปกครองเป็นบทบาทการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามหลักพระธรรมวินัยซึ่งเป็นหลักการทางศาสนา ในปัจจุบันการปฏิบัติตนของพระสงฆ์มีความย่อหย่อนทางพระธรรมวินัย โดยเฉพาะในสิกขาบทที่เป็นความผิดทางวินัยเพียงเล็กน้อย เช่น

ปาจิตตีย์ ทุกกฎ ทูพพาสิต เป็นต้น เช่น การดูโทรทัศน์ การฟังวิทยุ การจับเงิน การขูดดิน การตัดกิ่งไม้ ปลูกต้นไม้ การฉันทอาหารเวลาวิกาล เป็นต้น ทำในสิ่งเหล่านี้กลายเป็นสิ่งเล็กน้อยที่ชาวชุมชนสามารถยอมรับได้ แต่พระสงฆ์ยังคงระมัดระวังในสิกขาบทที่ทำให้ขาดจากการเป็นพระสงฆ์ได้ คือ ปาราชิก 4 เช่น การเสพเมถุน ลักขโมย ฉำฉามนุษย์ และการอวดอุตตริมนุชยธรรม (อวดว่าตนเองได้มรรค ได้ฌาน ได้สมาบัติ) และในความคิดขนาดกลางที่เรียกว่า สังฆาติเสส 13 เช่น การจับต้องกายผู้หญิง เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปกรอบแนวคิดได้ดังนี้

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมการละเมิดพระวินัยของพระสงฆ์เองในมิติด้านทางสังคม เจาะใจที่มีผลให้การละเมิดพระวินัยของพระสงฆ์เกิดขึ้น ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎี 3 ทฤษฎีเป็นเครื่องมือในการนำทางเพื่อการวิจัย เพื่อทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ที่สลับซับซ้อน โดยใช้ 1. ทฤษฎีเรื่องการขัดเกลาทางสังคม การอบรมสั่งสอนที่พระสงฆ์ได้รับจากอุปัชฌาย์ อาจารย์ให้รู้วินัยความเป็นอยู่ใช้ชีวิตแบบสงฆ์ควบคู่ไปกับอยู่ร่วมในอาวาสของหมู่สงฆ์สงฆ์ ทำให้ซึมซับขัดเกลาเรียนรู้ค่านิยมสำคัญ ๆ ในสังคมของพระสงฆ์ด้วยกัน พร้อมกับการเรียนรู้รูปแบบพระวินัยเป็นการขัดเกลาทางสังคมมีผลต่อพฤติกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมของพระสงฆ์ รวมถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรมและการทำให้พระสงฆ์มีวิถีชีวิตที่เป็นระเบียบ และปฏิบัติตามค่านิยม อุดมคติและระดับความทะเยอทะยาน การขัดเกลามีทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นทางตรงพระสงฆ์ได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษาของสงฆ์ การอบรมสั่งสอนจากผู้บังคับบัญชา เช่นเจ้าอาวาส และทางอ้อมได้รู้เห็น ปะทะสังสรรค์กับเพื่อนหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง 2. แนวคิดทฤษฎีเรื่องการควบคุมทางสังคม บุคคลเมื่อเข้าสู่การบวชเป็นพระสงฆ์ พระอุปัชฌาย์จึงคอยสอดส่องดูแลความประพฤติไม่ให้อยู่นอกกรอบพระวินัย และไม่อนุญาตให้ไปอยู่จำพรรษาที่อื่นที่ห่างไกลจากสายตารวบคุมดูแลจนกว่าพรรษา 5 เป็นต้นไปจึงจะไปได้ อุปัชฌาย์หรือผู้ปกครองเคร่งหรือไม่เคร่งต่อการปกครองส่งผลต่อการประพฤติผิดพระวินัยของสงฆ์ และการควบคุมของสังคมชาวบ้าน ปลดปล่อยให้พระทำอะไรก็ไม่ใส่ใจ โดยถือคติที่ว่า “ชั่วช่างชีดีช่างสงฆ์”

ทำให้การหละหลวมของสังคม มีส่วนทำให้พระสงฆ์ประพฤติไม่สอดคล้องกับพระธรรมวินัย

3. แนวคิดทฤษฎีเรื่องพฤติกรรมเบี่ยงเบน การไม่ประพฤติตามหลักพระวินัย เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จากการปะทะสังสรรค์กับคนอื่น ๆ ของพระสงฆ์ ถ้าพระสงฆ์มีพฤติกรรมละเมิดพระวินัยถี่หรือบ่อย ๆ และอยู่ในช่วงเวลานาน โอกาสที่พระสงฆ์จะกระทำผิดไปด้วยมีมาก พฤติกรรมดังกล่าวจะติดตัวไปจนตลอดชีวิต โดยผู้วิจัยใช้กรอบอยู่ 3 กรอบด้วยกันมาจับในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา คือ 1. กรอบพระวินัย 2. กรอบองค์ประกอบครองสงฆ์ และ 3. กรอบสังคมชาวบ้าน กรอบพระวินัยที่เป็นกรอบไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ในเรื่องของลายลักษณ์อักษร แต่พระวินัยขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของบุคคลทั่ว ๆ ไป เช่น ชาวบ้านตีความ นักวิชาการทางศาสนาตีความ พระสงฆ์ตีความ นักกฎหมายตีความ ฯลฯ ความเข้าใจของชาวบ้านหรือของสังคมบางอย่างมีการยืดหยุ่น ขึ้นอยู่กับมุมมองและทัศนคติ ความเชื่อ และการตีความ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มองปรากฏการณ์การประพฤติผิดพระวินัยของพระสงฆ์เป็นองค์รวม เพื่อจะมาอธิบายในพื้นฐานของสังคมตามสภาพความเป็นจริงโดยทั่ว ๆ ไป การประพฤติผิดพระวินัยของพระสงฆ์ไม่ใช่การมองปรากฏการณ์ว่าผิดหรือไม่ผิด ผู้วิจัยไม่ได้จับผิดพระสงฆ์ แต่เพื่ออธิบายอย่างครอบคลุมรอบด้าน การประพฤติของพระสงฆ์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับพระวินัยตัวเดียว แต่ขึ้นอยู่กับทั้งตัวพระวินัย ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ถ้าคณะสงฆ์ฝ่ายบริหารทุกระดับ มีการสอดส่องดูแลความประพฤติของพระสงฆ์ให้อยู่ในร่องในรอย ขึ้นอยู่กับสังคมชาวบ้าน ถ้าสังคมไม่มีอะไรช่วยวน โอกาสที่พระจะทำอะไรผิดธรรมเนียมก็จะมึนน้อย ขึ้นอยู่กับสังคมสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อม ถ้าพระสงฆ์ด้วยกันมองเห็นการประพฤติของพระสงฆ์ด้วยกันช่วยกันว่ากล่าวตักเตือนอยู่อย่างสม่ำเสมอ จะทำให้เกิดความตึงามในหมู่สงฆ์ มองพฤติกรรมด้วยความเข้าใจ สังคมชาวบ้าน บุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนทำให้พระสงฆ์ต้องมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐาน เพราะพระสงฆ์เป็นผลผลิตของสังคม พระสงฆ์นอกจากจะมีกรอบพระวินัยแล้วตัวของพระสงฆ์เอง การที่พระสงฆ์มีความเข้าใจ การรับรู้ของพระสงฆ์ เหตุผลในการเข้ามาบวช ความตั้งใจที่จะประพฤติปฏิบัติเคร่ง ไม่เคร่งของพระสงฆ์ สิ่งทีกล่าวมาทั้งหมดนี้มีส่วนทำให้การประพฤติของพระสงฆ์ผิดหรือไม่ผิดพระวินัยได้ทั้งหมด ถ้ามองตามพลวัต การประพฤติพระวินัยไม่ได้หยุดนิ่ง ไม่ได้แยะ ไม่ได้ดีไปทุกวัน มีปรกฏมากบ้างน้อยบ้าง แล้วแต่กระแสของ

สังคม กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กระแสการรับรู้ของสังคม กระแสการเคลื่อนไหวของ
สังคม กระแสการเรียกร้องชูปชิตินิทาของสังคม